

להדליק את האור

הדרכות ועצות מעשיות לקראת ימי החנוכה

את החג, כחג שמחה, מרומם, ולא חלילה עם צעקות גערות וענשים.

כמובן שיש להקדיש זמן גם להכנת החנוכיות של הילדים. גם הנוהגים שבעל הבית לבדו מדליק, בכל זאת, אם הילדים רוצים להדליק גם הם - בוודאי יש להכין חנוכיות גם בשבילם, לשתף אותם בשמחה של מצוה.

שעת ההדלקה

צריך לבוא לשעת ההדלקה **עם הרבה סבלנות**, לקחת נשימה עמוקה, ולהתפלל 'תפילת הדרך' שהכל יעבור לחיים טובים ולשלום...

השאיפה היא שכל מהלך ההדלקה יהיה ללא בעיות, אך תמיד צריך להתכונן לכך שיכול להיות תקלות לא צפויות: מריבה פתאומית, ויכוחים... עלינו לצפות זאת מראש, ולהחליט בינינו לבין עצמינו: **אנחנו נשארים רגועים בכל מצב! שום דבר לא יוציא אותנו משלוותינו! אנחנו רוצים שהילדים יזכרו את חג החנוכה כחג שמחה, ולא חלילה להיפך.**

ואז, גם אם אחד הילדים עשה תנועה לא זהירה, **כך שהגרוע מכל קרה - כוסית הזכוכית התנפצה**, השמן נשפך --- עלינו לזכור, שברגע שדבר מעין זה קורה, **כל זוגות העינים שבבית נשואות אליכם - ההורים.** מה אבא יגיב? מה אמא תגיד?

ואכן, זו הזדמנות נפלאה להראות לילדים איך מגיבים בסיטואציה מעין זו. **לא כועסים, לא מרימים את הקול, ובוודאי שלא מענישים.** הזכוכית המנופצת והשמן השפוך על הרצפה - הם העונש הגדול ביותר...

נתאזר בסבלנות, ונאמר בחיוך: **לא נורא, לא קרה כלום.** כשם שלא בוכים על חלב שנשפך, כך גם לא כועסים על שמן שנשפך.. בואו נאסוף את שברי הזכוכית, ננקה את השמן, ונכין זכוכית חדשה עם שמן ופתילה...

נכון, **זה לא קל.** זה קשה, אפילו קשה מאוד, אך עלינו לדעת, **שצורת ההתנהגות הזו נחרטת בלבותיהם**

חנוכה. חג החינוך. זהו הזמן בו נוכל **להדליק את האור בנשמות ילדינו**, להאיר אותם באור יקרות, להחדיר להם את **האמונה** בה' יתברך, את **השמחה** במצוות.

בנוסף, חג החנוכה פותח לנו **חלון הזדמנות מיוחד** להביע את אהבתנו והערכתנו לילדינו היקרים. זה חובה בכל בית, כי על אף שכל אב וכל אם אוהבים את ילדיהם 'בלב', אך אם לא נביע את זה כלפי חוץ בצורה ברורה - הם לא ידעו מכך, כיון שהמציאות בחיי היום יום מספקת להם 'הוכחות' להיפך: הגערות, הצעקות, העונשים - 'מוכיחים' להם שהם לא אוהבים ורצויים [בשיעורים הרחבנו בנקודה זו]. לכן חובה לדבר גלויות על אהבתנו והערכתנו לילדים.

אלא, שבמשך היום יום לא תמיד זה מתאפשר לנו, לא תמיד אנחנו מוצאים את הזמן לכך. והנה - כעת יש לנו שמונה ימים, שבהם נוכל **'להטעין' את ילדינו הנפלאים בהרבה הרבה חום ואהבה, הערכה למעשיהם הטובים ולאישיותם המיוחדת** - למשך כל השנה כולה. זה הזמן! הבה נצל אותו כראוי!

במאמר המוגש לפניכם 'להדליק את האור' תמצאו הדרכות ועצות מעשיות לחיזוק הקשר בין ההורים לילדים, והעצמת השמחה במצווה.

ההכנות להדלקה

על פי רוב, ההכנה של החנוכיה, השמן והפתילות, נעשית **סמוך לזמן ההדלקה, מה שמכניס את הבית ללחץ וסחרור.** מספיק שהתינוק בוכה, או שאחד הילדים נזכר לריב בדיוק עכשיו, הרי שהכעס יכול לטפס לרמות גבוהות, **דבר שמעכיר את האווירה** לא רק לפני ההדלקה, אלא גם בשעת הדלקה עצמה - הרגשת הקדושה והרוממות, נפגמת, וחבל.

לכן, **החכם עיניו בראשו**, להכין את החנוכיה, עם השמן והפתילות, **כבר מהבוקר של אותו יום, או בזמן המוקדם ביותר!** לא להמתין לרגע האחרון. ככל שעושים את ההכנות מוקדם יותר, כך מגיעים לשעת ההדלקה רגועים יותר. כך, הילדים שלנו יזכרו

"מאי חנוכה? דתנו רבנן", שתכלית ימי החנוכה הם כדי לעסוק בתורה. **זה הזמן להכניס לילדים את ה'גישמאעק'**, את ההנאה בלימוד. יש להכין שאלה מעניינת, כמו: למה מדליקים שמונה ימים, הרי הנס היה רק שבעה ימים? וכדו'. ולתת לילדים לנסות לתרץ וליישב את השאלה. הלימוד לא צריך להיות הרבה זמן, כשהילדים קטנים גם 5 דקות זה מעולה, אך **יש לשים דגש על האיכות שלו! לעשות מזה 'עסק'!** זו ההזדמנות להחדיר להם את אהבת התורה, זו ההזדמנות לשבח את ההבנה של הילד, את העיון שלו, את הבקיות.

בעמוד האחרון הבאנו חידון ידיעות חנוכה לילדים, וחידות תורניות מיוחדות, מתוך הגיליון הנפלא שיוצא מידי שבוע 'עלון לשבת'. [מומלץ להירשם לקבלו במייל: 456alon@gmail.com]

לסיום אפשר לשיר יחד שיר על התורה 'כד יתבין ישראל' וכדו', ולהמשיך לשלב הבא.

ד. העצמה אישית - לאחר סיום הלימוד, מוגשות לשולחן הליבויות / הסופגניות, או כל דבר אחר שיש בו שמן, וכולם יחד מקיימים את מנהג ישראל, לאכול מאכלים עם הרבה שמן...

אך שימו לב **לא לבזבז את הזמן הזה לחינם!** תכינו מראש **8 מחמאות על כל ילד וילד, עם סיפור קטן שממחיש את המחמאה.** לדוגמא: אליהו הוא ילד אחראי, הוא לא שוכח להביא את הדסה מהגן בכל יום שישי. משה הוא ילד שידוע לוותר, היום הוא הביא את ה'טושים' הצבעוניים ליוסף.

ואז - בזמן אכילת הליבויות / הסופגניות - **האבא והאמא אומרים בתורם את המחמאות של היום הראשון, לפי הסדר של הילדים:** אבא אומר על ילד א', אמא על ילד ב', אבא על ילד ג', וכן על זה הדרך. מחמאות אמיתיות, מהלב.

כמובן **שיש לעודד מחיאות כפיים של שאר הילדים על כל מחמאה ומחמאה.** זה יהיה מעמד אדיר, נפלא ומרומם!!

לסיום, כולם מברכים יחד 'ברכה אחרונה', **ומסיימים מתוך הרגשת התרוממות והתעלות רוחנית, בידיעה שעשינו דבר גדול, נפלא ומיוחד מאוד!!**

המון שמחה ונחת!

חג חנוכה שמח!

של הילדים עד זקנה ושיבה! הם ראו דוגמא אישית איך לא מתפרצים ולא מאבדים עשתונות, גם במקרים מיוחדים, ובע"ה הם ימשיכו את הדרך שלכם גם בעתיד.

אמת. אנחנו מתפללים כל יום 'אל תביאנו לידי ניסיון', אבל אם הניסיון כבר הגיע - זה הזמן לעמוד בו בגבורה, ולהפיק ממנו את התועלת המירבית!!

לאחר ההדלקה

אחרי שסיימנו להדליק את הנרות כדת וכהלכה, [ואמרנו גם 'יושב בסתר' ד' פעמים, לנוהגים כן], זה הזמן **להעצים לילדים את השמחה במצוות, ולחזק את הקשר בינם לבין ההורים,** וזאת על ידי סדר קצר וקבוע, במשך כ 30 דקות לפחות, בכל יום.

ה'סדר' הזה כולל: ריקוד של מצוה, משחק חוויתי, לימוד הלכות חנוכה, והעצמה אישית. ונפרט.

א. ריקוד של מצוה - כל בני הבית מצטרפים יחד למעגל אחד, ויוצאים למחול של מצוה 'מעוז צור ישועתי' - לך נאה לשבח', לקול צלילי המוזיקה הבוקעים מהטייפ הביתי. אין חובה להשתתף, אין עונש למי שלא בא, הכל מתוך שמחה והתעלות. **שיר אחד, שניים, ומסיימים עם טעם מתוק של 'עוד'.**

ב. משחק חוויתי - אין הכוונה לתת לילדים סביבוניזם והם ישחקו לבד. לא! הכוונה היא שהאבא בכבודו ובעצמו ישב בשולחן יחד עם ילדיו, וישחק איתם ביחד! אין כמו משחק יחד עם הילדים בשביל לקשר ולחבר אותם לבית. נזכור את הכלל: **ככל שהילד מחובר יותר לבית, כך הוא 'מחוסן' יותר כנגד פגעי הרחוב** [בשיעורים הרחבנו בנקודה הזו].

צריך לקבוע מראש כמה זמן משחקים [ככה גם האבא יהיה רגוע יותר...], לפחות 10 דקות. אפשר לשחק בסביבוניזם, משחק 'רביעיות' של חנוכה, או כל משחק אחר, שיביא לחיבור של הילדים לחג ולבית.

אין לתאר ואין לשער את העוצמה שהמשחק הזה יביא לילדים, הוא יתן להם טעם מתוק, נהדר ונפלא, לחג החנוכה. **כל השנה הם יחכו לזמן הזה!!**

לא לשכוח במהלך המשחק, להחמיא, לעודד, לזרוק מילים טובות על כל ילד. ומאידך - לא להוציא החוצה הערה או גערה. **לשמור על אווירה נפלאה ומרוממת.**

ג. לימוד הלכות חנוכה - כבר ידוע מה שדרשו

חידון ידיעות חנוכה לילדים

[התשובות לפי סדר האל"ף בי"ת]

א. המלך הרשע? **אנטיוכוס**. **ב.** מהמצוות שאסרו היוונים לקיים? **ברית מילה**. **ג.** נמסרו ביד החלשים? **גיבורים**. **ד.** להיכן באו בניך ל? **דביר ביתך**. **ה.** אומרים בחנוכה מידי יום? **הלל**. **ו.** מחנה משותף בין שם החודש לחנוכה? **ו** בשניהם יש את האות **ו**. **ז.** נמסרו ביד עוסקי תורתך? **זדים**. **ח.** היהודים הלוחמים? **חשמונאים**. **ט.** מה עשו להיכל? **טימאן**. **י.** אביו של מתתיהו? **יוחנן**. **כ.** משירי חנוכה? **כרות קומת בראש**. **ל.** אותה אסרו היוונים לקדש? **לבנה**. **מ.** כינוי ליהודים שנלחמו ביוונים. **מכבים**. **נ.** מה היה בחנוכה? **נס**. **ס.** אוכלים בחנוכה? **סופגניה**. **ע.** אומרים בחנוכה כל יום לפחות 3 פעמים? **על הניסים**. **פ.** נמצא חתום בחותמו של כהן גדול? **פך השמן**. **צ.** שם הפתילה לנרות חנוכה? **צף**. **ק.** דין הנרות? **קודש הם**. **ר.** לכיוון זה מניחים החנוכה לפרסום הנס גדול? **רחוב**. **ש.** מהמצוות שאסרו היוונים לקיים? **שבת**. **ת.** סוף זמן ההדלקה ע"פ הגמ' (שבת כא:)? **תכלה רגל מהשוק**.

חידות על חנוכה לילדים

א. מה הקשר בין המילה הגפן למשחק של חנוכה? **ב.** ברכה שמברכים אותה הרבה במשך היום בחנוכה היא הכי ארוכה בשנה? **ג.** מה קרה בחנוכה שזה מלשון ברח בשינוי הניקוד? **ד.** מי גם בחנוכה וגם בנשימה? **ה.** מקום שנמצא בו השמן ותנ"ך מה המכנה המשותף ביניהם. **ו.** באיזה מקור היתה הזית בתחילת חומש בראשית? **ז.** מילה נרדפת לכד בת שתי אותיות? **ח.** נמצא בכל חנוכה ונקרא אותו הדבר בשני כיוונים? **ט.** קשור לחנוכה ומורכב משלושה קוים קטן, בינוני וגדול? **י.** אותן אותיות בשינוי ניקוד ושתייהן נותנות אור? **יא.** היכן מוזכר עשיו בפיוטי חנוכה? **יב.** איזה עיר מרכזית מחנוכה נמצא בכל מקום מרכזי? **יג.** באיזה פרי משתמשים בחנוכה? **יד.** איזה נס עיקרי לא מוזכר בעל הניסים? **טו.** איזה שם של פרח מוזכר בפיוטים של פורים וחנוכה? **טז.** מה מסובב אותנו בחנוכה מלבד סביבון? **יז.** מה גומרים בכל ימי החנוכה? **יח.** מי בחנוכה, וכל השנה בבית כנסת? **יט.** כמה פעמים בחנוכה השנה מדליקים לבד מנר חנוכה עוד נר? **כ.** מי מגדולי האומה לא הדליקו מעולם נר חנוכה? **כא.** באיזה חודשים לא אומרים חצי הלל ביום הראשון של החודש? **כב.** מתי מזכירים את המן בחנוכה? **כג.** איך נקרא מי שמפצח גרעינים שחורים בחנוכה? **כד.** איזה אדם שאינו נשוי יכול להקרא בעל? **כה.** מתי אפשר ליהנות מאור השמש גם לאחר צאת הכוכבים? **כו.** מתי לא הדליקו חנוכה בחנוכה? **כז.** באיזה שם מוזכרים החשמונאים בתפילת "על הניסים"? **כח.** מתי מדליקים נרות אחרי שכבר יצאו ידי חובת הדלקת נרות?

תשובות

א. אותיות הגפן הוא נ.ג.ה.פ. מה שכתוב בסביבון. **ב.** ברכת המזון של חנוכה בשבת. **ג.** נס בפתח בשינוי הניקוד מנס שהיה בחנוכה. **ד.** קנה. **ה.** ב'כד', ותנ"ך הוא כד ספרים. **ו.** במקור של היונה, והנה עלה זית בפיה. **ז.** פך. **ח.** שמש. **ט.** יון. **י.** שמש. **יא.** דחה אדמון. **יב.** מודיעין. **יג.** זית. **יד.** נס פך השמן. **טו.** שושנת יעקב, נעשה נס לשושנים. **טז.** מסובבים במצוות מזוזה בימין וחנוכה בשמאל. **יז.** הלל. **יח.** שמש. **יט.** בליל שבת ובמוצ"ש הבדלה. **כ.** האבות הקדושים וכל מי שנולד לפני נס חנוכה. **כא.** בחודשים תשרי וטבת. **כב.** ב"מעוז צור ישועתי": "ביקש אגגי בן המדתא". **כג.** מפצח. **כד.** בעל קורא. **כה.** מאור השמש. **כו.** בחנוכת המשכן. **כז.** בנים. "חשמונאי ובניו". **כח.** מדליקים נרות שבת אחרי נרות חנוכה.